

Styrelsen för Tofteryds och
Hagshults Friskoleförening
Tofteryd skolan
568 91 Skillingaryd

2005-02-25
1 (1)
Dnr 54-2004:1439

Genomförd utbildningsinspektion av den fristående Tofthagaskolan i Vaggeryd

Skolverket har genomfört inspektion vid Tofthagaskolan i Vaggeryds kommun. Inspektionen aviserades i brev den 6 maj 2004 och besök gjordes i verksamheten den 7 oktober 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Utredningen syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket finner efter genomförd inspektion skäl att rikta kritik mot den fristående Tofthagaskolan, då skolan för ledningen av utbildningen saknade rektor under höstterminens första månader (1 a kap. 4 § förordning om fristående skolor). Efter anställning av en ny rektor fr.o.m. vårterminen 2005 uppfyller skolan nu författningarnas krav.

Uppföljning

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Gösta Karlsson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit enhetschefen Björn Persson och undervisningsrådet Cecilia Hanö.

Kopia till:

Vaggeryds kommun och övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion vid den fristående grundskolan Tofthagaskolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Toftagaskolan	Antal barn/elever
Grundskola	43
Skolbarnsomsorg	12(+5 lovplats)
Förskoleklass	6

Skolverket beslutade, efter ansökan från Tofteryds- och Hagshults friskoleförening, om godkännande av och bidrag till en fristående grundskola i Vaggeryds kommun den 27 januari 1999. Godkännandet avsåg då årskurserna 1-6 och gällde från och med läsåret 1999/00. Förskoleklassen godkändes genom en underrättelse den 25 februari 2002. Skolverket utfärdade, efter genomförd tillsyn, ett fortsatt godkännande den 21 maj 2002.

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklassen och grundskolans årskurser 1-6. 17 barn finns inskrivna på fritidshemmet.

Verksamheten bedrivs i den före detta kommunala skolan i Tofteryd och eleverna kommer i huvudsak från Tofteryds och Hagshults närområde.

Barnen i förskoleklassen och eleverna i årskurserna 1-4 har sin undervisning förlagd till huvudbyggnaden och eleverna i 5-6 får sin undervisning i näraliggande byggnad.

Skolan har undervisningen i slöjd för årskurserna 4-6 förlagd till Fågelforsskolan och har idrott och hälsa i idrottshallen i Tallnäs, som ligger cirka 1,5 km från skolan. Idrottshallen ägs av Stiftsgården Tallnäs. Från Tallnäs hämtas också skolmaten.

Skolan hyr lokaler av Tofteryds bygdeförening.

Genomförandet av inspektionen i Toftagaskolan

Skolverket sände den 6 maj 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Toftagaskolan har bestått av undervisningsråden Gösta Karlsson och Peter Ekborg. Besök i Toftagaskolan genomfördes den 7 oktober 2004.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Toftagaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från

Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Toftthagaskolan genomfördes formella intervjuer med styrelsen, t.f.rektor, representanter för personal, elever och föräldrar. Lektioner i samtliga klasser besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Enligt elever, föräldrar och personal, är klimatet gott mellan elever och mellan elever och personal på skolan. Eleverna är trygga och trivs på skolan. Inspektörsteamets iakttagelser i och utanför undervisningssituationen bekräftar denna bild. Det är roligt att komma till skolan, tycker eleverna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektionsteamet att resultatet av skolans arbete med normer och värden är gott.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Det finns inga rutiner för att informera elever och föräldrar om målen för lärandet. Eleverna och föräldrarna känner inte till målen.

Åtta elever i årskurs 5 genomförde under läsåret 2003/04 de nationella ämnesproven. I svenska och engelska nådde alla elever målen och i matematik nådde sju elever målen. För den elev som inte nådde målen arbetar skolan med stödåtgärder utifrån den utredning som gjorts.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att det är svårt att bedöma resultaten av det pedagogiska arbetet, men att elevernas kunskaper till art och nivå, utifrån resultaten av nationella ämnesprov och gjorda lektionsiakttagelser,

motsvarar det som det offentliga skolväsendet skall förmedla. Elevers och föräldrars kännedom om målen för utbildningen bör förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Föräldrarna har ett forum för att diskutera skolans utveckling i det som skolan kallar för föräldragruppen. I ett informationsmaterial kring detta till föräldrarna framhåller skolan att det är föräldrar, lärare och elever som planerar, utvecklar och utvärderar skolan. Skolan skickar ett informationsbrev till föräldrarna varje vecka, vilket föräldrarna uppskattar. Föräldrarna är nöjda med möjligheterna till inflytande och tycker att skolan och styrelsen är lyhörda inför föräldrarnas önskemål.

Skolan har trivselregler, framtagna gemensamt av elever och pedagoger.

Det pågår ett arbete för att utveckla klassrådsverksamheten till ett elevråd.

Rektorn har inte någon klar uppfattning om graden av reellt elevinflytande. Elevernas exempel handlar om elevinflytande i praktiska saker, inte om undervisningen, där läraren styr enligt eleverna. Dock kan läraren gå med på spontana elevförslag. Föräldrarna anser att lärarna lyssnar på eleverna och att klimatet på skolan uppmuntrar eleverna till att ställa frågor. Föräldrarna tror inte att lärarna styr allt och framhåller samtidigt att det är viktigt att det finns en balans mellan elevönskemål och lärarens professionella ansvar och uppdrag. Det är inspektionsteamets bedömning att det reella elevinflytande inte är individualiserat för eleverna i någon större omfattning på skolan.

Skolan har en plan mot kränkande behandling.

Förebyggande insatser finns i form av fadderverksamhet, kamratstödjare och arbete med strukturerat värdegrundsmaterial. Skolan har också upprättat särskilda arbetsplaner i elevdemokrati och i något som skolan kallar för social kompetens.

Eleverna och föräldrarna anser att skolan tar tag i saker om det händer något i skolan och informerar hemmet. Eleverna är väl medvetna om kamratstödjarna, vilka består av två elever i årskurserna 3-4 och två i 5-6.

Skolsköterskan är på skolan varje jämn onsdag.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att utbildningen svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen i det offentliga skolväsendet och att skolans arbete härvidlag är av god kvalitet. Föräldrainflytandet liksom elevernas delaktighet vid framtagandet av trivselreglerna är fördömligt, samtidigt som elevernas delaktighet och inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer får betraktas som ett angeläget förbättringsområde.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

I Toftthagaskolan är lärarna organiserade i ett gemensamt arbetslag och undervisningsgrupperna i en F-2-klass, en 3-4 och en 5-6.

Det finns inga rutiner för att följa och dokumentera elevernas kunskapsutveckling ännu, men under läsåret 2003/04 har skolan arbetat mycket med att färdigställa ett eget material kring individuella utvecklingsplaner (IUP) och portfolio, ett utvecklingsarbete som gradvis håller på att introduceras detta läsår för elever och föräldrar. Tanken är att detta skall ligga till grund för utvecklingssamtalet och för elevernas förståelse av det egna lärandet. En bit på vägen har förskoleklassen kommit, där elevernas skrivutveckling nu dokumenteras.

I inskickat material som beskriver IUP/portfolio omtalas bl.a. nivågrupperingar i matematik, svenska, engelska och "social utveckling". Rektor upplyser om att skolan inte har några fasta nivågrupperingar samt att uttrycket "social utveckling" refererar till den arbetsplan i social kompetens som beskriver skolans mål och arbete för att ge eleverna en "stabil social grund att stå på" och där skolan arbetar för elevernas acceptans för varandras olikheter och där skolan vill stärka elevernas empatiska förmåga.

Skolan har två elever i behov av särskilt stöd, för vilka skolan nu upprättar åtgärdsprogram. Eventuellt kan ytterligare två elever bli aktuella för stödåtgärder. I detta samarbetar skolan med en specialpedagog från kommunens centrala resursteam. Elever och föräldrar anser att stöd och hjälp ges av skolan till de elever som behöver det. Styrelsen framhåller att samverkan med kommunen är god och att kommunen vid behov bidrar med extra medel och kompetens till elever i behov av särskilt stöd.

Utvecklingssamtal genomförs i enlighet med författningarnas krav. Eleverna och föräldrarna är nöjda med kvaliteten.

Rutinerna för övergången från förskolan till förskoleklassen och från Toftthagaskolan till Fågelforsskolan i årskurs 7 fungerar bra. Alla elever lämnas individuellt över och Toftthagaskolans lärare känner att de kan påverka klassbildningen i

Fågelforssskolan. Det finns inga rutiner för återrapportering och återkoppling tillbaka till skolan om hur det sedan går för eleverna. Det är lärarnas och föräldrarnas uppfattning att eleverna klarar sig bra i den mottagande skolan.

Lärarna utvärderar undervisningen varje vecka tillsammans med eleverna, vilket eleverna också klart uppfattar.

Gjorda lektionsbesök vittnade om en lugn och trygg stämning, med ett gott förhållande mellan pedagoger och elever och mellan eleverna. Varierande arbetssätt och arbetsformer kunde i huvudsak iakttas och där eleverna arbetade såväl självständigt som tillsammans med andra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolans pedagogiska arbete till sin helhet är av god kvalitet. Kvaliteten på utvecklingssamtalen och att undervisningen utvärderas varje vecka är två goda exempel på skolans pedagogiska arbete.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Styrelsen har formulerat en skolplan för verksamheten och skolan har en lokal arbetsplan med övergripande mål och delmål som motsvarar mål och riktlinjer i Lpo94. Elever och föräldrar har inte varit delaktiga i utarbetandet av den lokala arbetsplanen. Den lokala arbetsplanen beskriver också rutiner för hur utvärderingen, i dialog med elever och föräldrar, skall ske. Toftagaskolan har upprättat kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav. I kvalitetsarbetet har Skolverkets stödmaterial BRUK använts i samband med utvärderingen av skolans arbetsplaner.

Skolan har inte haft någon rektor under den första halvan av höstterminen. Bakgrunden till detta är att den förre rektorn slutade hastigt efter vårterminens slut och det fanns ingen beredskap eller några rutiner i styrelsen för att hantera den då uppkomna situationen. Styrelsen uppdrog åt lärarna att ta över inför höstterminen och mellan sig fördela rektors arbetsuppgifter, vilket är i strid med författningen. Strax efter, i början av höstterminen avgick också den nyträdde styrelseordföranden och blev ersatt av vice ordföranden, som hade att hantera situationen fram till att nyval på ordförandeposten kunde ske. Strax före inspektionsbesöket, i vecka 40, förordnade styrelsen en av skolans lärare till t.f. rektor för skolan, efter det att Skolverket hade påtalat för styrelsen det brott mot författningarna det innebar att skolan stod utan rektor. Någon nedsättning av lärarens tjänstgöring för att sköta rektorsuppdraget har läraren emellertid inte

fått, varför inspektionsteamet bedömer att t.f. rektorn inte givits förutsättningar att ta rektors författningsenliga ansvar. Förra rektorn hade en kombinations-tjänst som rektor på 40 procent och lärare på 60 procent. Vid inspektionstillfället pågick en rekryteringsprocess för att anställa en ny rektor. Ny rektor på 40 procent är anställd sedan årsskiftet.

Eleverna vet inte vem som är rektor men är medvetna om att skolan "håller på att skaffa en". Föräldrarna tror att t.f. rektor är rektor.

T.f. rektorn, som har varit anställd på skolan sedan starten, är i sin lärarroll väl förtrogen med verksamheten. Inget överlämnande har skett från skolans tidigare rektor.

Sammanfattningsvis konstaterar inspektörsteamet att skolverksamheten har bedrivits utan rektor under de första månaderna av terminen, vilket strider mot författningarna. Styrelsen har därefter inte heller givit t.f. rektor reella förutsättningar för att leda utbildningen, varför rektorsfunktionen vid besöket snarare var av formell karaktär. Genom anställningen av en ny rektor fr.o.m. vårterminen 2005 uppfyller skolan dock författningens krav i denna del.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Det finns inga elever med invandrabakgrund på skolan.

I skolans informationsmaterial står bl.a. att läsa att det är en nödvändighet att föräldrar deltar i olika delar av verksamheten. Rektorn, styrelsen och föräldrarna uppger att det inte finns några obligatoriska arbetsuppgifter för föräldrarna och att detta informationsmaterial nu är borttaget samt att ett reviderat informationsmaterial kommer att ersätta detta.

Verksamheten i skolan är avgiftsfri.

Som en introduktion till språkvalet får eleverna prova på tyska under en halv termin och franska under en halv termin. Därefter gör eleverna sitt val.

Skolan har förlagt elevens val till ett antal heldagar under läsåret, med innehåll som dans, skrivartuga, hem- och konsumentkunskap, bild, forskning, naturämnen och jaktstig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att eleverna erbjuds en utbildning som till art och nivå motsvarar den som ges i det offentliga skolväsendet.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Den pedagogiska personalen har i huvudsak föreskriven kompetens för den utbildning som bedrivs och inspektörsteamet har mött en engagerad personal.

Föräldrarna är nöjda med lärarnas kompetens och förhållningssätt och kan se att det "går framåt" för deras barn.

Skolverket har tagit del av fortbildningsplaner för personalen, vilka fokuserar på utvecklingsarbetet med individuella utvecklingsplaner och portfolio.

Av sammanställningen över ekonomin för läsåret 2003/04 framgår att verksamheten redovisade ett smärre överskott. Elevtillströmningen bedöms vara relativt stabil de närmaste åren enligt styrelsen.

Lokaler, läromedel och utrustning bedöms vara ändamålsenlig och tidsenlig, medan standarden på det informationsteknologiska området bedöms vara relativt låg.

Inspektörsteamet vill särskilt framhålla den goda utemiljön.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att lokaler, utrustning och läromedel är av god kvalitet. Lärarna är i hög omfattning behöriga. Lokaler är ändamålsenliga och läromedel och utrustning är tidsenlig.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Tofthagaskolan övergripande är av god kvalitet. Skolan erbjuder en trygg lärmiljö för sina elever, med närhet mellan personal, elever och föräldrar. Det finns goda exempel på skolans arbete utifrån gällande styrdokument såsom skolans ambition att det skall vara föräldrar, lärare och elever som tillsammans planerar, utvecklar och utvärderar skolans arbete. Föräldrarna tycker att skolan är lyhörda inför föräldrarnas önskemål och lärarna utvärderar undervisningen varje vecka tillsammans med eleverna.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- information om målen till elever och föräldrar samt
- elevernas delaktighet och inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Det fanns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylldes vid besöket.

- Skolan hade för ledningen av utbildningen inte någon rektor under höstterminens första månader (1 a kap. 4 § förordning om fristående skolor).

Datum

Ort

2005-02-25

Lund

Gösta Karlsson

Peter Ekborg